

*О. М. Таран-Лала, д. е. н., доцент
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
м. Полтава*

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПЛАНУВАННЯМ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Бюджетування, як ефективний інструмент управління, довів свою життєздатність у країнах із розвинутою ринковою економікою і повинен зайняти належне місце у системі планування українських підприємств.

Окремі методологічні, методичні й організаційні аспекти управління плануванням фінансової діяльності досліджувалися українськими а також зарубіжними дослідниками [1–4 та ін.]

Важливість дослідження напрямів удосконалення управління плануванням фінансової діяльності промислових підприємств як основної галузі реального сектора економіки України, теоретична і практична значимість вирішення низки проблем методичного та організаційного забезпечення планування обумовили актуальність вибору даного дослідження.

Отже, метою дослідження є вивчення теоретичних основ та практичних засад бюджетування як елементу управління плануванням фінансової діяльності підприємства.

Необхідною передумовою і складовою бюджетування є планування, яке власне й конкретизується в бюджетах. І хоча досить часто в літературних джерелах поняття «бюджетування» та «планування» вживаються як синоніми, їх слід розрізняти: бюджетування зорієнтоване в основному на фіксацію та координацію показників у короткостроковому періоді, а планування – на прогнозування шляхів і засобів досягнення поставлених цілей як у коротко-, так і довгостроковій перспективі.

Як показав аналіз наукових досліджень [1–4 та ін.] – метою організації системи бюджетування є підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання. При цьому критерієм ефективності є перевищення доходів підприємства над його витра-

тами при виконанні функцій, покладених на нього. На практиці критерієм ефективності підприємства є не що інше, як досягнення підприємством поставлених цілей, отже і критерієм ефективності системи бюджетування слугує оцінка досягнення поставлених цілей.

Необхідною передумовою успішного бюджетування на підприємстві є ефективно діюча система обліку, звітності та збору інформації.

Система бюджетного планування діяльності підприємства дозволяє знизити збиток від ризиків як прямої, так і непрямой дії. Втрати підприємства від ризиків непрямой дії складають у грошовому виразі таку ж величину, як від ризиків основної діяльності. Для середніх і великих підприємств ці ризики в сумі в декілька разів можуть перевершувати всі інші втрати, тому вони особливо важливі. Оцінку втрат підприємства від несприятливого впливу ризиків можна отримати, якщо використовувати експертні оцінки ймовірностей настання несприятливих подій (ризиків) і враховувати масштаб впливу цієї події на відповідний показник діяльності підприємства [2, с. 54].

Таким чином, впроваджуючи систему бюджетування, підприємство отримує інструмент не тільки підвищення ефективності роботи, а й збільшення доходів за рахунок зниження ризиків, а також потужний інструмент управління. За такої системи сформовані центри відповідальності чітко знатимуть свої функції та свої можливості. Також, за цієї системи відбувається швидке виявлення збоїв роботи підприємства і коригування поставлених цілей і завдань. Але щоб система бюджетування використовувала повністю всі свої можливості, при її впровадженні необхідно дотримуватись усіх методичних рекомендацій та аналізувати напрацьований практичний і теоретичний досвід.

Список використаних джерел

1. Богомазова В. М. Сучасна парадигма прогнозування економічного розвитку. *Науково-технічна інформація*. 2012. № 4. С.12–17.
2. Міновська М. В. Аспекти бюджетування: переваги та недоліки, успіхи та помилки. *Вісник Донецького національного технічного університету*: зб. наук. пр. 2012. № 3 (3). – С. 50–57.

3. Таран-Лала О. М. Функціонування соціально-економічних систем: теорія та практика: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2016. 332 с.
4. Таран-Лала О. М. Методологія та практика функціонування і розвитку споживчої кооперації України: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2018. 489 с. + 4 с рис.

*Т. В. Шорец, ст. преподаватель
Белорусский государственный
университет транспорта
г. Гомель*

ОРГАНИЗАЦИЯ ВНУТРИКОРПОРАТИВНОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ

Железнодорожный транспорт в Республике Беларусь представлен объединением «Белорусская железная дорога», которое является многоуровневой инфраструктурной компанией национального уровня.

Сегодня мы наблюдаем постоянное изменение подходов к управлению корпоративными формированиями в республике. Одним из важнейших направлений в этой работе является трансформация подходов к организации системы внутреннего финансового контроля, представляющего собой область управления корпоративными финансами, обеспечивающую единство контрольных мероприятий со стороны органов корпоративного управления и финансового менеджмента.

При этом в силу специфики финансовых отношений, складывающихся между собственником объединения (государством) и корпорацией, как юридическим лицом, вопросы внутрикорпоративного финансового контроля приобретают особое значение.

На организацию внутрикорпоративного контроля на железнодорожном транспорте оказывают влияние следующие факторы:

- 1) модель организации корпоративного контроля;
- 2) цель внутреннего контроля;
- 3) всереспубликанский масштаб деятельности объединения и его стратегическое значение;